

[takaisin](#)

Ilmastonmuutos ja ympäristö elämässäni - kirjoituskilpailun palkinnot jaettu

Valma Sarakumpu Porista, Paula Sankelo Helsingistä ja Anna Toppari Kotkasta ovat voittaneet 300 euron rahapalkinnon toukokuussa päättyneessä kirjoituskilpailussa. Kunniaininnon ja kirjapalkinnon sai lisäksi 13 kirjoittajaa.

Ilmastonmuutokseen ja ympäristöön liittyviä pohdintoja saatiin 79 vastaajalta yli 700 sivua. Näkökulmiksi ehdotettiin omaelämäkertaa tai ympäristöpäiväkirjaa. Molempiin tartuttiin, ja muutamilta vastaajilta saatiin kumpikin. Monipuoliset ja tasokkaat kirjoitukset avaavat tutkijoille näkökulmia suomalaisten tuntoihin maan ja maailman tilasta:

"Nyttemmin hyvin harva suomalainen tai ylipäänsä länsimaalainen kykenee pitämään ilmastonmuutosta aivan marginaalisena seikkana: asiaan suhtaudutaan joko ongelman vakavuuden myöntäen tai sen kiihkeästi kiistäen, mutta kysymys ja sen laajuus on joka tapauksessa tullut vahvasti ihmisten tietoisuuteen. Jonkinasteinen omista elämäntavoista syyllistyminen lienee yleistä, mutta omien elintapojen muutos tai pyrkimys minkäänlaiseen poliittiseen vaikuttamiseen vähäistä. Nykyään asenne tuntuu olevan pikemminkin sellainen, että syyllisyys kuuluu asiaan, mutta siitä huolimatta sopii elää aivan kuten tahtoo. Esimerkiksi Facebook tuo tämän todella pahasti iholle: joku kirjoittaa lentäneensä lomalle New Yorkiin ja 40 ihmistä "tykkää". Jos olisi olemassa "en tykkää" -nappi, uskaltaisiko kukaan painaa sitä? Itse tuskin uskaltais, tunnen muutenkin olevani liian hankala ja sosiaalisesti vääränlainen kantaessani huolta hiilidioksidipäästöistämme."

"50-luvun alussa pyöräillessäni työmatkaa kotoa kaupunkiin, noin 15 km, otin tavakseni poiketa uimaan lähellä kaupunkia Luotsinmäen jälkeisiin pikku hiekkapoukamiin, Niissä käytiin aika paljon, ehkä joen syvyydenkin vuoksi, siinä oli parempi uida kuin Kirjurinluodon silloisella uimarannalla. Mutta joessa oli kova virtaus ja oli pyörteitäkin, aikuinen ymmärsi uida rannan suuntaisesti. Eräänä aamuna menin veteen vasta Puuvillatehtaan läheltä. Aloin kummastella veden sameutta. Viimein huomasin lähistöllä ison viemäriputken suun, mistä valui jokeen harmaata sakkaa. Myöhemmin sain kuulla, että se tuli Puuvillatehtaan värjäämöstä. Sillä lailla jokivettä kuormitettiin silloin ja vielä kauan jälkeenpäin."

"Teema 'karkkipaperi luonnossa' summaa miltei kaiken siitä nuorelle väelle suunnatusta ympäristötiedotuksesta, jonka 80-luvulta ja 90-luvun alusta muistan. (Toivottavasti tarjonta on tästä monipuolistunut!) Ylipäänsä kaikki lasten ympäristösuhteeseen liittyvät valistusiskut tuntuivat huipentuvan siihen, että roskata ei saisi: roskat näyttävät luonnossa rumilta

ja eläimet voivat astua lasinsiruihin En roskannut itse ja poimin jonkin verran toistenkin roskia, mutta huomasin yhä useammin toivovani, että voisin tehdä luonnon hyväksi muutakin."

Rahapalkinnot:

Paula Sankelo, Helsinki, s. 1980

Sankelo kuvaa omaelämäkerrassaan vivahteikkaasti elämäänsä ympäristökäsitteiden saaneena ja ilmastohuoleen heränneenä nuorena ja aikuisena. Hän valottaa kirjoituksessaan ympäristöajattelun merkitystä arjen tavoissa ja juhlan hetkissä yhtä lailla kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja opintojen ja työuran valinnoissa. Erityisen ansiokkaasti tekstissä tuodaan esille ympäristöajatteluun liittyviä ristiriitoja sekä pohditaan elämää näiden ristiriitojen kanssa.

Valma Sarakumpu, Pori, s. 1930

Valma Sarakumpu kuvaa kirjoituksessaan elämäänsä Kokemäenjoen suistossa 1930-luvulta 1990-luvun alkuun. Hän liittyy oivaltavasti omiin elämäkokemuksiinsa Kokemäenjoen tarinan, ja joesta muodostuukin hänen ympäristömuistelmiensa sininen lanka. Sarakumpu kirjoittaa elävästi sekä lapsena kokemistaan jokimuistoista että myös aikuisiällä tekemistään omakohtaisista havainnoista joen tilassa. Hän käsittelee joen saastumista ja myös vesistön vähittäistä puhdistumista. Hän raportoi jokisuiston luonnossa havaitsemiaan muutoksia ja kertoo arkisia muistojaan joen varrella elämisestä.

Anna Toppari, Kotka, s. 1984

Anna Toppari palkitaan monisärmäisestä ja koskettavasta ympäristöpäiväkirjastaan. Hän kirjoittaa elävästi kohtaamisistaan asuinpaikkakuntansa ihmisten kanssa, havainnoistaan ajankohtaisissa päivälehtien keskusteluissa sekä myös omista päiväkohtaisista pohdinnoistaan ja muistoistaan. Ympäristökysymykset ovat esillä välillä kiivaan väittelyn kohteina ja välillä kirjoittajaa itseäänkin ihmetyttävinä ja ristiriitaisina.

Kunniamaininnat ja kirjepalkinnot:

Anja Haapamäki, Ii
Ari Hirvonen, Tampere
Jonna Ihanainen, Kontiolahti
Veera Koistinen, Tampere
Toini Marjamaa, Keminmaa
Matti Mäyränpää, Asikkala
Eila Nykänen, Pieksämäki
Pyy Peltonen, Helsinki
Tuuli Reinsoo, Rovaniemi/Tallinna
Tiina Schmidt, Helsinki
Leo Tolvanen, Imatra

Tanja Tuulinen, Jyväskylä
Kirsi Virtanen, Ilmajoki

Tutkimusryhmä: Marja Vehviläinen, Liisa Häikiö, Anna-Laura Marjeta, Miia Toivo ja Maria Åkerman (Tampereen yliopisto), Johanna Uotinen (Itä-Suomen yliopisto) ja Taru Peltola (Suomen Ympäristökeskus).

Tutkimus liittyy Suomen Akatemian rahoittamiin hankkeisiin Luontoa koskeva institutionaalinen tieto ja sukupuolittunut toimijuus (<http://www.uta.fi/projektit/inga/suomeksi.html>) sekä Sukupuoli, toimijuus ja teknologian välittämä luonto ja Nordic Center of Excellence REASSESS:in rahoittamaan hankkeeseen Kansalaisuuden muutos ja jatkuvuus pohjoismaisessa hyvinvointimallissa.

Lisätietoja:

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto,
keruu@finlit.fi
Tampereen yliopisto, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö,
Miia Toivo, Miia.Toivo@uta.fi